

AF-107

August-2021

B.Com., Sem.-VI**CE-303 (A) : Advanced Accounting & Auditing
(Management Accounting - II)**

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 50

- સૂચના : (1) પ્રશ્ન નંબર 1 થી 4 પૈકી કોઈપણ બે પ્રશ્નોના જવાબ આપો.
(2) પ્રશ્ન નંબર 5 ફરજિયાત છે.

વિભાગ - I

1. એક વસ્તુના ઉત્પાદન માટેનું પ્રમાણ મિશ્રણ નીચે મુજબ છે :

20

માલ-સામાન	કિલોગ્રામ	કિલો દીઠ કિંમત (₹)
A	50	8
B	30	8
C	20	10

બગાડનું સામાન્ય પ્રમાણ દાખલ કરેલા એકમોના 10% જેટલું છે. તેની કોઈ ભંગાર કિંમત ઉપજતી નથી.

ખરેખર ઉત્પાદન 8100 કિલોનું થયું.

ખરેખર માલ-સામાનની વપરાશ અને પડતર નીચે મુજબ હતી :

માલ-સામાન	કિલોગ્રામ	કિલો દીઠ કિંમત (₹)
A	4800	9
B	3000	7
C	2200	9

તમારે નીચે મુજબના વિચલનો શોધવાના છે :

- (1) માલ-સામાન ખર્ચ વિચલન
- (2) માલ-સામાન ભાવ વિચલન
- (3) માલ-સામાન વપરાશ વિચલન
- (4) માલ-સામાન મિશ્રણ વિચલન
- (5) માલ-સામાન ઉપજ વિચલન

2. નીચેની માહિતીના આધારે ગણતરી કરો :

- (1) વેચાણ મૂલ્ય વિચલન
- (2) વેચાણ કિંમત વિચલન
- (3) વેચાણ જથ્થા વિચલન
- (4) વેચાણ મિશ્રણ વિચલન
- (5) વેચાણ પેટા-જથ્થા વિચલન

વસ્તુ	પ્રમાણ			ખરેખર		
	એકમો	એકમદીઠ વેચાણ કિંમત (₹)	કુલ (₹)	એકમો	એકમદીઠ વેચાણ કિંમત (₹)	કુલ (₹)
A	8000	8	64,000	10000	9	90,000
B	7000	10	70,000	8000	9	72,000
C	10000	7	70,000	12000	8	96,000
	25000		2,04,000	30000		2,58,000

3. મિશા લિમિટેડ એક યંત્ર ખરીદવા ઇચ્છે છે. આ અંગે તેની સમક્ષ પરસ્પર નિવારક બે વિકલ્પો છે. યંત્ર X અને યંત્ર Y ની અંદાજિત માહિતી નીચે મુજબ છે :

વિગત	યંત્ર X (₹)	યંત્ર Y (₹)
શરૂઆતનું રોકાણ	15,00,000	20,00,000
અપેક્ષિત આયુષ્ય	5 વર્ષ	5 વર્ષ
ઘસારો અને કરવેરા બાદ કર્યા પછીનો નફો :		
વર્ષ 1	1,50,000	4,00,000
વર્ષ 2	3,00,000	6,00,000
વર્ષ 3	4,50,000	3,00,000
વર્ષ 4	5,00,000	7,00,000
વર્ષ 5	6,00,000	2,00,000

કંપનીની મૂડી પડતર 10% છે :

- (1) ચોખ્ખું વર્તમાન મૂલ્ય અને
  - (2) નફાકારકતાના આંકની ગણતરી કરો અને કયું યંત્ર ખરીદવું જોઈએ તે અંગે સલાહ આપો.
- 10% ના વટાવના દરે ₹ 1 નું વર્તમાન મૂલ્ય નીચે મુજબ છે :

વર્ષ	1	2	3	4	5
વર્તમાન મૂલ્ય	0.909	0.826	0.751	0.683	0.621

4. નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ આપો :

(1) શ્રીમાન નિરજ પોતાની ₹ 2,00,000 ની રકમ 4 વર્ષ માટે બે વિકલ્પો હેઠળ રોકવા માંગે છે. :

વિકલ્પ - 1 : ત્રિમાસિક ધોરણે 12% ના દરે ચક્રવૃદ્ધિ વ્યાજ ગણવું.

વિકલ્પ - 2 : વાર્ષિક ધોરણે 14% ના દરે ચક્રવૃદ્ધિ વ્યાજ ગણવું.

તો તેના માટે રોકાણનો કયો વિકલ્પ લાભદાયી ગણાય ?

ચક્રવૃદ્ધિ વ્યાજના A-1 કોઠા મુજબ :

3% ના દરે 16 વર્ષના અંતે ₹ 1 નું પરિબળ મૂલ્ય 1.605 છે.

14% ના દરે 4 વર્ષના અંતે ₹ 1 નું પરિબળ મૂલ્ય 1.689 છે.

(2) “નાણાંના સમય મૂલ્ય”નો ખ્યાલ સમજાવો.

વિભાગ - II

5. નીચે આપેલા પેટા પ્રશ્નો માટે સાચો વિકલ્પ પસંદ કરો : (ગમે તે પાંચ)

10

(1) મજૂરી નિષ્ક્રિય સમય વિચલન હંમેશા _____ હોય.

(a) પ્રતિકૂળ

(b) અનુકૂળ

(c) શૂન્ય

(d) ઉપરનામાંથી એકપણ નહીં

(2) કાર્યક્ષમતા વિચલન _____ નામથી પણ ઓળખવામાં આવે છે.

(a) જથ્થા વિચલન

(b) દર વિચલન

(c) ખર્ચ વિચલન

(d) ઉપરનામાંથી એકપણ નહીં

(3) ઉત્પાદનમાં હલકી ગુણવત્તાવાળા કાર્યા માલ-સામાનના વપરાશને કારણે _____ માલ-સામાન વપરાશ વિચલન ઉદભવે છે.

(a) પ્રતિકૂળ

(b) અનુકૂળ

(c) શૂન્ય

(d) ઉપરનામાંથી એકપણ નહીં

(4) ખર્ચ વિચલન = _____.

(a) બજેટ મુજબનો ખર્ચ - ખરેખર ખર્ચ

(b) ખરેખર ખર્ચ - બજેટ મુજબનો ખર્ચ

(c) ખરેખર જથ્થો - બજેટ મુજબનો જથ્થો

(d) ઉપરનામાંથી એકપણ નહીં

(5) પરોક્ષ ખર્ચની માહિતી નીચે મુજબ છે :

વિગત	પ્રમાણ	ખરેખર
ચલિત પરોક્ષ ખર્ચ (₹)	1,00,000	1,20,000
ઉત્પાદનના એકમો	20,000	22,000
કલાકો	20,000	22,500

(a) - 2500

(b) + 2500

(c) - 1500

(d) ઉપરનામાંથી એકપણ નહીં

- (6) સ્થિર પરોક્ષ ખર્ચ જથ્થા વિચલન = _____.
- (a) પ્રમાણ દર (ખરેખર જથ્થો - બજેટ જથ્થો)
 (b) પ્રમાણ દર (બજેટ જથ્થો - ખરેખર જથ્થો)
 (c) ખરેખર દર (બજેટ જથ્થો - ખરેખર જથ્થો)
 (d) ઉપરનામાંથી એકપણ નહીં
- (7) વટાવ અવયવ કઈ પદ્ધતિમાં સૌથી વધારે જરૂરી છે ?
- (a) પરત આપ સમય (b) ચોખ્ખું વર્તમાન મૂલ્ય
 (c) સરેરાશ વળતરનો દર (d) ઉપરનામાંથી એકપણ નહીં
- (8) ચક્રવૃદ્ધિ વ્યાજ _____ પર ગણાય છે.
- (a) મુદ્દલ રકમ (b) મુદ્દલ રકમ + વ્યાજની રકમ
 (c) વ્યાજની રકમ (d) ઉપરનામાંથી એકપણ નહીં
- (9) શૂન્ય ચોખ્ખું વર્તમાન મૂલ્ય _____ દર્શાવે છે.
- (a) પરત આપ સમય (b) આંતરિક વળતર દર
 (c) સરેરાશ રોકાણ પર વળતર દર (d) ઉપરનામાંથી એકપણ નહીં
- (10) મૂડી રોકાણ અંગેની દરખાસ્તોનું મૂલ્યાંકન કરતી વખતે _____ પદ્ધતિમાં નાણાંના સમય મૂલ્યને ધ્યાનમાં લેવામાં આવે છે.
- (a) પરત-આપ સમય (b) વટાવેલ રોકડ પ્રવાહ
 (c) સરેરાશ વળતર દર (d) ઉપરનામાંથી એકપણ નહીં
- (11) નાણાંના સમય મૂલ્યના ખ્યાલ હેઠળ નાણાંનું મૂલ્ય _____.
- (a) બધા વર્ષે સરખું હોય છે.
 (b) પછીનાં વર્ષો કરતાં અગાઉના વર્ષોમાં ઊંચું રહેશે.
 (c) અગાઉના વર્ષો કરતાં પછીનાં વર્ષોમાં ઊંચું રહેશે.
 (d) ઉપરનામાંથી એકપણ નહીં
- (12) એક દરખાસ્તનું વર્તમાન મૂલ્ય ₹ 6,00,000 હોય અને રોકાણ ₹ 5,00,000 હોય તો નફાકારકતાનો આંક _____.
- (a) 0.83 (b) 1.20
 (c) 1.25 (d) ઉપરનામાંથી એકપણ નહીં

AF-107

August-2021

B.Com., Sem.-VI**CE-303 (A) : Advanced Accounting & Auditing
(Management Accounting - II)**

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 50

- Instructions : (1) Attempt any two questions out of Question No. 1 to 4.
(2) Question No. 5 is compulsory.

SECTION - I

1. The standard mix of a product is as follows :

20

Material	kgs.	Price per kg (₹)
A	50	8
B	30	8
C	20	10

The standard loss in production is 10% of input. There is no scrap value. Actual production of the product was 8100 kgs.

Actual consumption of material and cost were as follows :

Material	kgs.	Price per kg (₹)
A	4800	9
B	3000	7
C	2200	9

You are required to calculate the following variances :

- (1) Material cost variance
- (2) Material price variance
- (3) Material usage variance
- (4) Material mix variance
- (5) Material yield variance

2. From the following information, calculate :

- (1) Sales value variance
- (2) Sales price variance
- (3) Sales volume variance
- (4) Sales mix variance
- (5) Sales sub-volume variance

Product	Standard			Actual		
	Units	Sales Price per unit (₹)	Total (₹)	Units	Sales Price per unit (₹)	Total (₹)
A	8000	8	64,000	10000	9	90,000
B	7000	10	70,000	8000	9	72,000
C	10000	7	70,000	12000	8	96,000
	25000		2,04,000	30000		2,58,000

3. Misha Limited wants to purchase a machine for which two mutually exclusive alternatives are available : Machine X and Machine Y. The details are given below : 20

Particulars	Machine X (₹)	Machine Y (₹)
Initial Investment	15,00,000	20,00,000
Expected Life	5 years	5 years
Profit after Depreciation and tax :		
Year 1	1,50,000	4,00,000
Year 2	3,00,000	6,00,000
Year 3	4,50,000	3,00,000
Year 4	5,00,000	7,00,000
Year 5	6,00,000	2,00,000

Company's cost of capital is 10%

Calculate :

- (1) Net present value
- (2) Profitability index and suggest which machine should be purchased.

Present value of ₹ 1 at 10% discount rate is as follows :

Year	1	2	3	4	5
Present Value	0.909	0.826	0.751	0.683	0.621

4. Answer the following questions :

20

(1) Mr. Niraj wants to invest ₹ 2,00,000 for 4 years under two options :

Option – 1 : Quarterly compound interest at 12% p.a.

Option – 2 : Annually compound interest at 14%

Which of the two options would be more profitable ?

Under A-1 table of compound interest :

The factor value of ₹ 1 at the end of 16 years at 3% p.a. is 1.605.

The factor value of ₹ 1 at the end of 4 years at 14% p.a. is 1.689

(2) Explain the concept of "Time Value of Money".

SECTION – II

5. Select the correct answer for the following sub-questions : (any five)

10

(1) Labour idle time variance will always be _____.

- (a) Adverse (b) Favourable
(c) Zero (d) None of the above

(2) The efficiency variance is also known as _____.

- (a) Quantity Variance (b) Rate Variance
(c) Cost Variance (d) None of the above

(3) Use of inferior quality raw material in production may lead to _____ material usage variance.

- (a) Unfavourable (b) Favourable
(c) Zero (d) None of the above

(4) Expenditure Variance = _____.

- (a) Budgeted Cost – Actual Cost
(b) Actual Cost – Budgeted Cost
(c) Actual Quantity – Budgeted Quantity
(d) None of the above

(5) The details of overhead cost are as follows :

Particulars	Standard	Actual
Variable Overheads (₹)	1,00,000	1,20,000
Production Units	20,000	22,000
Hours	20,000	22,500

- (a) – 2500 (b) + 2500
(c) – 1500 (d) None of the above

- (6) Fixed overhead volume variance = _____.
- (a) Standard Rate (Actual quantity – Budgeted quantity)
(b) Standard Rate (Budgeted quantity – Actual quantity)
(c) Actual Rate (Budgeted quantity – Actual quantity)
(d) None of the above
- (7) In which method discount factor is highly necessary ?
- (a) Payback period (b) Net present value
(c) Average rate of return (d) None of the above
- (8) Compound interest is calculated on _____.
- (a) Principal amount (b) Principal amount + Interest
(c) Interest amount (d) None of the above
- (9) A “Zero” net present value indicates _____.
- (a) Payback period
(b) Internal rate of return
(c) Rate of return on average investment
(d) None of the above
- (10) While evaluating capital investment proposals, the time value of money is considered in case of _____.
- (a) Pay-back period (b) Discounted cash flow method
(c) ARR method (d) None of the above
- (11) As per the concept of time value of money, the value of money is _____.
- (a) Equal in all years
(b) Higher in earlier years than in later years
(c) Higher in later years than in earlier years
(d) None of the above
- (12) Present value of a project is ₹ 6,00,000 and investment is ₹ 5,00,000. The profitability index will be _____.
- (a) 0.83 (b) 1.20
(c) 1.25 (d) None of the above